

Webinar

Desplegament de l'estratègia ICOPE a Catalunya: dades, percepció dels professionals i intervencions a la comunitat

*El nou enfocament d'atenció integrada per a les
persones grans (ICOPE) de l'OMS: Només vi vell
en bots nous?*

20 de gener de 2022

Sergi Blancafort Alias

Consorci de Salut i
Social de Catalunya

Fundació
Salut i Envel·liment
UAB

Índex de la presentació

- Context
- Dades
- Percepció de les professionals
- Intervencions a la comunitat

1. Context

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Salut**

aptitude

ISC
Instituto de Salud Carlos III

2. Dades

Estudi VIMCI

App ICOPE

Validació de l'instrument ICOPE per a la mesura de la capacitat intrínseca en persones grans en l'AP (estudi VIMCI)

WHO ICOPE SCREENING TOOL

Priority conditions associated with declines in intrinsic capacity	Tests
COGNITIVE DECLINE (Chapter 4)	1. Remember three words: flower, deer, rice (for example) 2. Orientation in time and space: What is the full date today? Where are you now (home, clinic, etc)? 3. Recalls the three words?
LIMITED MOBILITY (Chapter 5)	Chair rise test: Rise from chair five times without using arms. Did the person complete five chair rises within 14 seconds?
MALNUTRITION (Chapter 6)	1. Weight loss: Have you unintentionally lost more than 3 kg over the last three months? 2. Appetite loss: Have you experienced loss of appetite?
VISUAL IMPAIRMENT (Chapter 7)	Do you have any problems with your eyes: difficulties in seeing far, reading, eye diseases or currently under medical treatment (e.g. diabetes, high blood pressure)?
HEARING LOSS (Chapter 8)	Hears whispers (whisper test) or Screening audiometry result is 35 dB or less or Passes automated app-based digits-in-noise test
DEPRESSIVE SYMPTOMS (Chapter 9)	Over the past two weeks, have you been bothered by - feeling down, depressed or hopeless? - little interest or pleasure in doing things?

MMSE

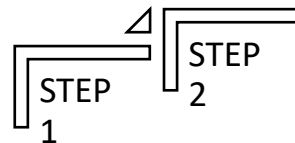
SPPB

MNA

Snellen

HearingTest

GDS

Centres i territoris

Fundació Sant Hospital
(Seu d'Urgell, Alt Urgell)

Badalona Serveis Assistencials
CAP Gran Sol (Badalona)

Hospital de la Santa Creu
(Tortosa, Baix Ebre)

CAP's Reus I-V

CAP's ABS Camprodon, Ripoll-
Sant Joan de les Abadesses,
Ribes de Freser-Campdevàrol
Hospital de Campdevàrol)

Objectiu: Avaluar la concordança, sensibilitat i especificitat entre la prova de cribratge de cada domini de l'instrument ICOPE i la prova de referència corresponent en una cohort de 250 persones.

Avaluacions: Basal (novembre 2021), seguiment (6 mesos), final (12 mesos)

Descripció de la mostra

n = 213

Dones: 60,6% (edat mitjana:77.1)

Homes: 39,4% (edat mitjana:78.2)

Problema de salut més freqüent:

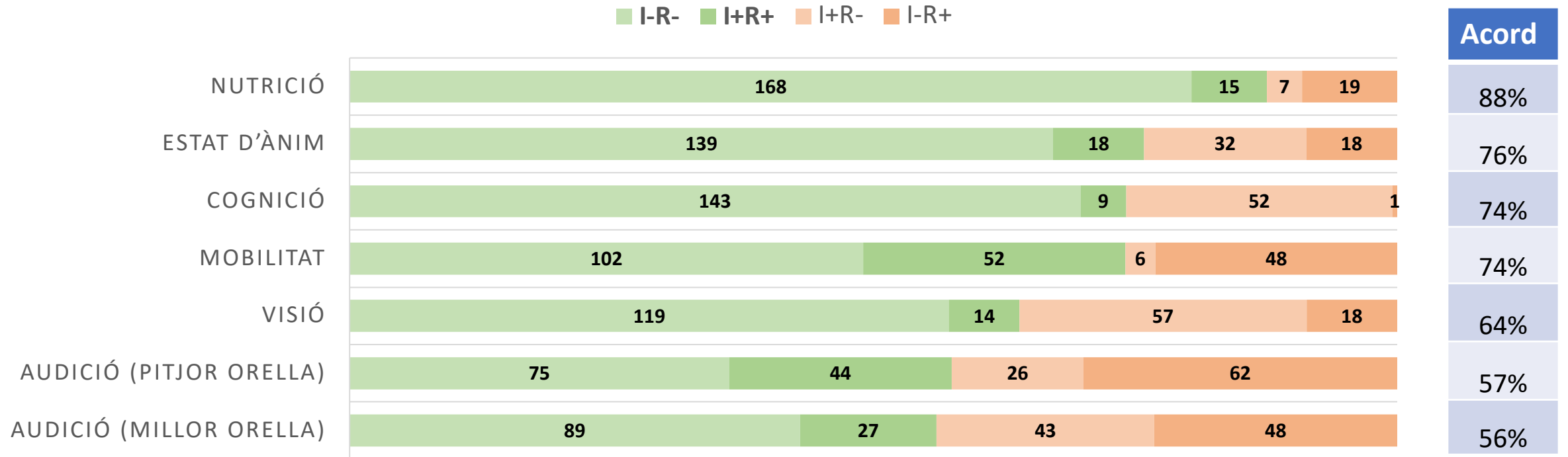
Hipertensió

Dones: Artrosi, varius, osteoporosi, problemes de tiroide, ansietat.

Homes: Arrítmies, infart de miocardi, altres problemes de visió.

	Total	Homes	Dones
ICOPE: dominis amb dèficits	1.46 (1.36)	1.46 (1.17)	1.47 (1.48)
ICOPE: Estat dels dominis			
Preservats	64 (30.0%)	19 (22.6%)	45 (34.9%)
Algun dèficit	149 (70.0%)	65 (77.4%)	84 (65.1%)
Domini cognitiu alterat	65 (30.5%)	29 (34.5%)	36 (27.9%)
Domini mobilitat alterat	59 (27.7%)	22 (26.2%)	37 (28.7%)
Domini nutrició alterat	22 (10.3%)	8 (9.52%)	14 (10.9%)
Pèrdua visual	73 (34.3%)	33 (39.3%)	40 (31.0%)
Pèrdua auditiva	69 (32.4%)	34 (40.5%)	35 (27.1%)
Domini psicològic	50 (23.5%)	10 (11.9%)	40 (31.0%)

Concordança ICOPE vs proves de referència

I = resultat del cribratge ICOPE; **R** = resultat de la prova de referència.

- = prova dins dels paràmetres de referència; **+** = prova alterada, fora dels paràmetres de referència.

Concordança dels instruments

El grau de concordança entre el cribratge i la prova de referència s'ha avaluat amb l'indicador **Gwet AC1**

Valor	Categoria
< 0,2	Pobre
0,21 a 0,40	Regular
0,41 a 0,60	Moderat
0,61 a 0,80	Bo
0,81 a 1	Molt bo

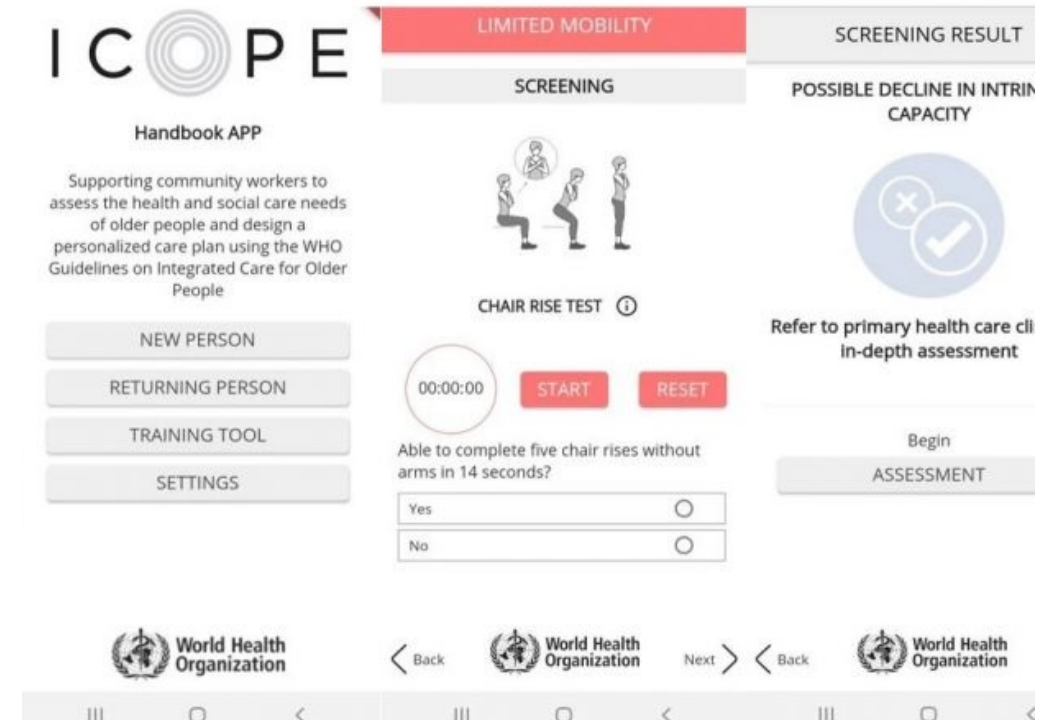
Índex de Gwet AC1 entre l'ICOPE i les proves de referència:

Domini	Gwet AC1
Cognició	0,638
Mobilitat	0,509
Nutrició	0,838
Visió	0,425
Audició (millor orella)	0,193
Audició (pitjor orella)	0,168
Estat d'ànim	0,640

Implementació pilot de ICOPE Handbook App per a la mesura de la capacitat intrínseca a la comunitat

Objectius:

- Avaluar usabilitat App ICOPE
- Explorar associació entre dèficits CI mesurats per l'App i risc d'events adversos (pèrdua funcional, fragilitat, caigudes, mortalitat) durant un període de 6 mesos.

3. Percepció de les professionals

Percepció sobre l'estratègia ICOPE

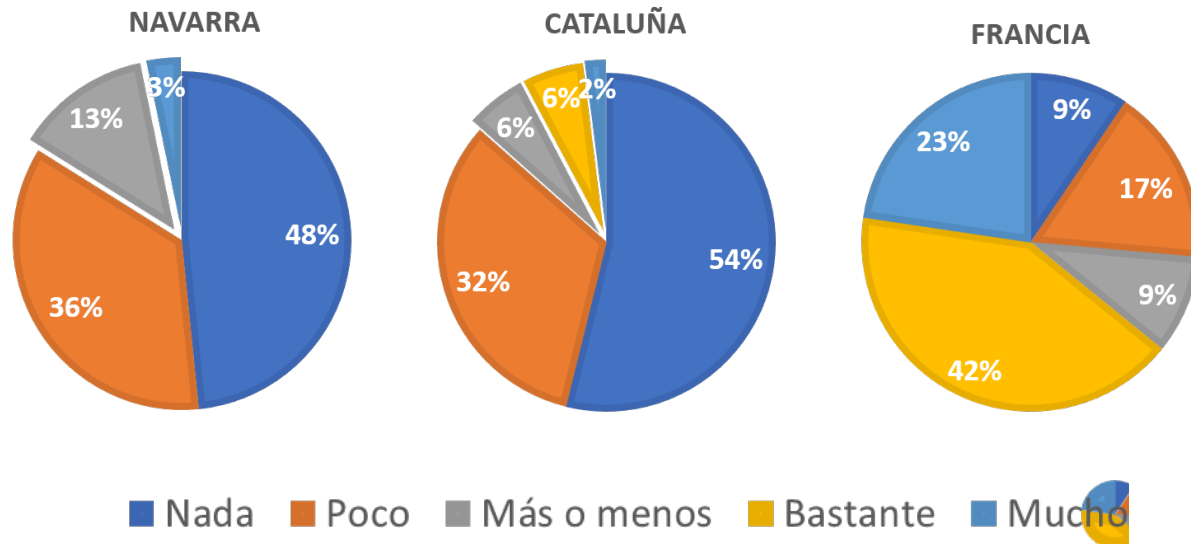
n=134

Navarra: 30

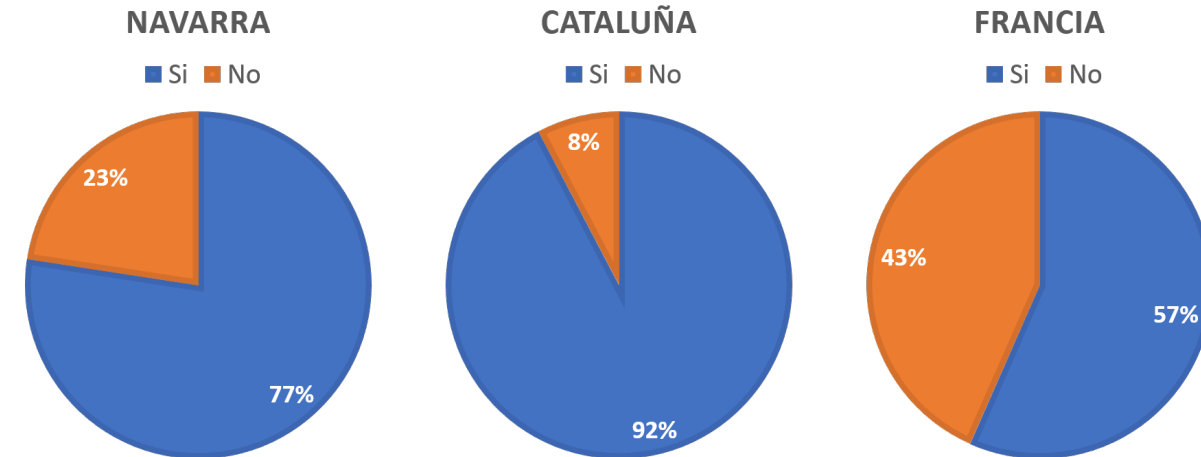
Catalunya: 47

França: 57

Coneixement estratègia ICOPE

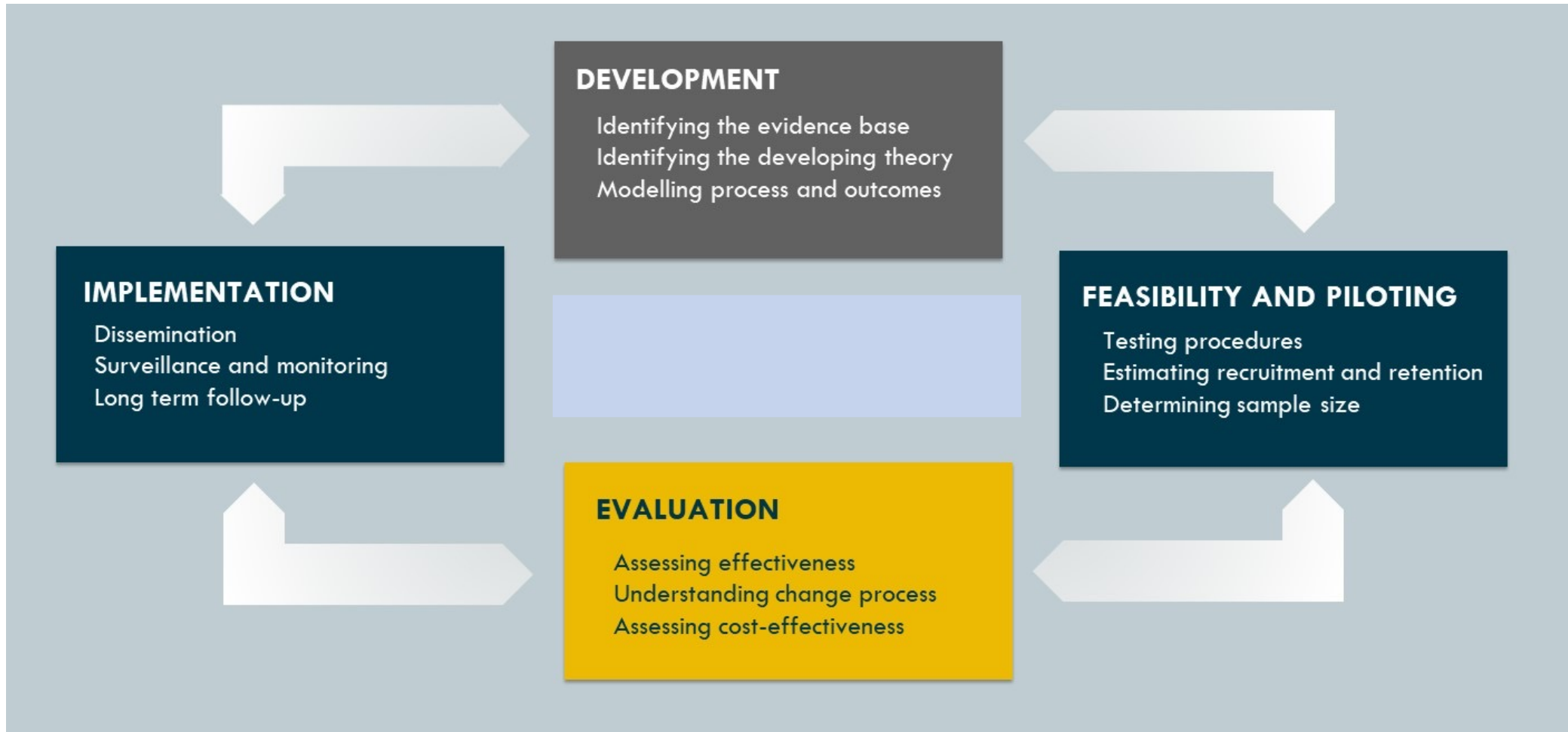
Necessitat de formació addicional per fer step 1 (cribatge) ICOPE

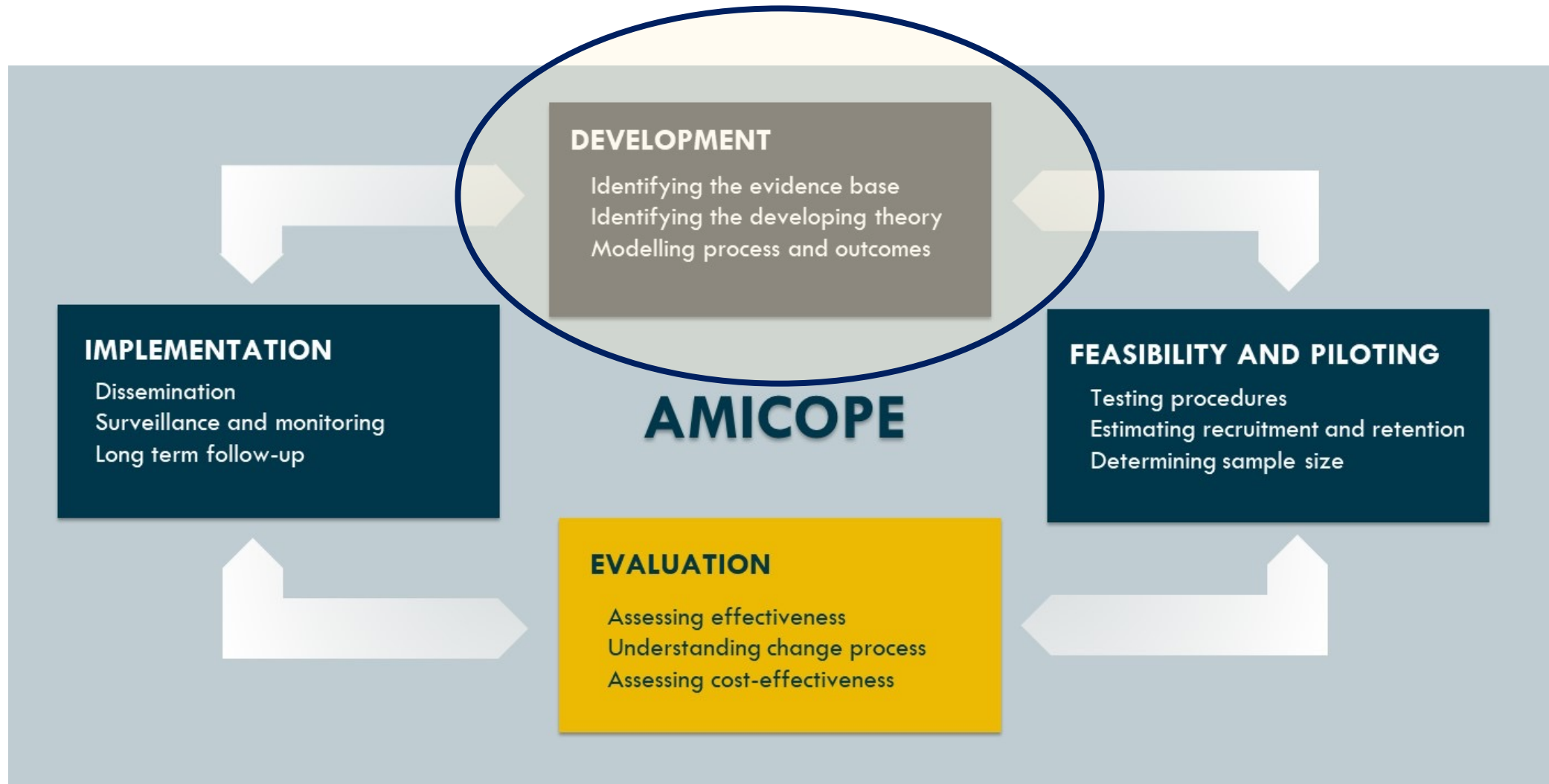
- FACILITADORS**
- Soporte de la administración sanitaria¹
 - Soporte de las organizaciones de la sociedad civil
 - Soporte de asociaciones académicas y profesionales
 - Existe un sistema local para su detección
 - Red local entre actores multidisciplinares
 - Formación facilitada por las autoridades sanitarias
 - Disponibilidad de herramientas de detección en el idioma local
 - Participación proactiva de las personas mayores y sus cuidadores
 - Plataforma local y/o global para compartir la experiencia
 - Panel de datos y aplicación del manual ICOPE móvil
 - Incentivos económicos para esta actividad
 - Otros

4. Intervencions a la comunitat

AMICOPE intervention within the MRC framework for the development and evaluation of complex interventions
Adapted from O’Cathian et al, 2019

AMICOPE intervention within the MRC framework for the development and evaluation of complex interventions
Adapted from O’Cathian et al, 2019

Martínez-Velilla N, Casas-Herrero A, Zambom-Ferraresi F et al (2019)

Effect of exercise intervention on functional decline in very elderly patients during acute hospitalization

Multicomponent exercise program proved safe and effective to reverse the functional decline associated with acute hospitalization in very elderly patients.

BMC Public Health

Blancafort S, Monteserín R, Coll-Planas L et al (2021)

Promoting social capital, self-management and health literacy in older adults through a group-based intervention delivered in low-income urban areas: results of the randomized trial AEQUALIS

A group intervention with a strong social component, conducted in primary health care and community assets, shows promising effects on mental health and can be used as a strategy for health promotion among older adults

International Journal of
Environmental Research
and Public Health

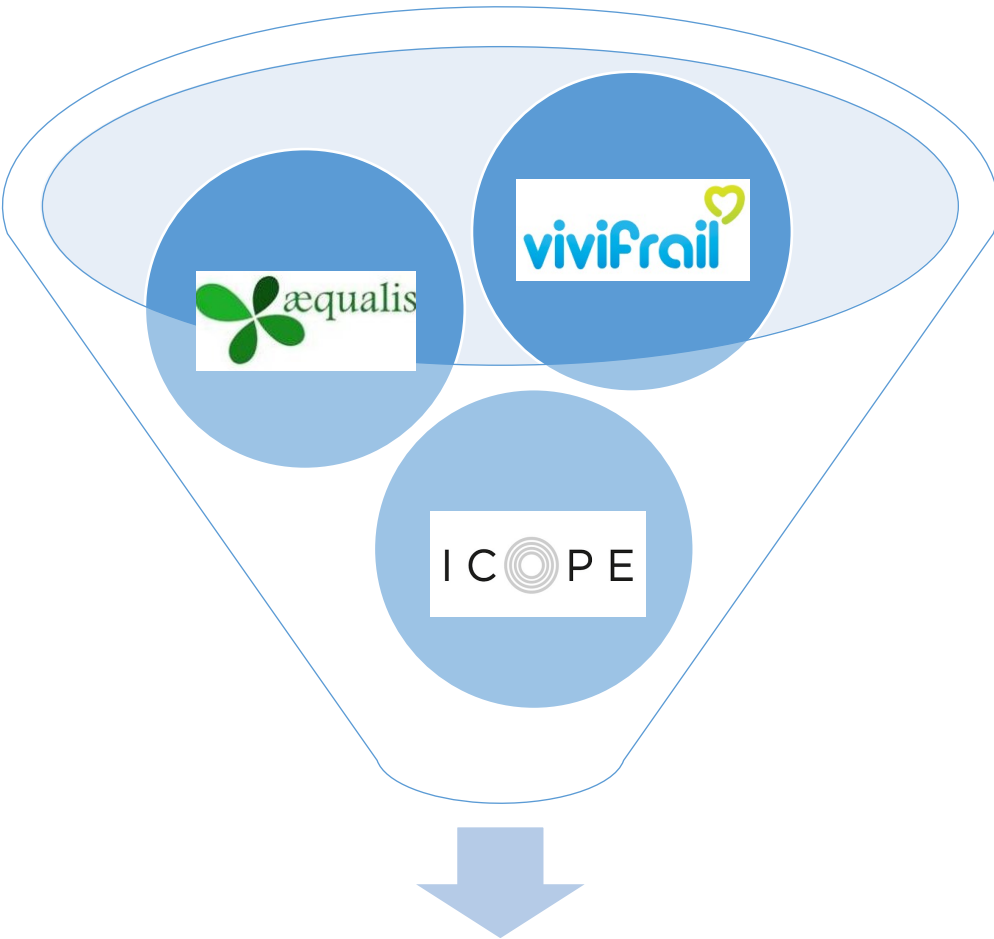
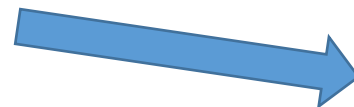

Article

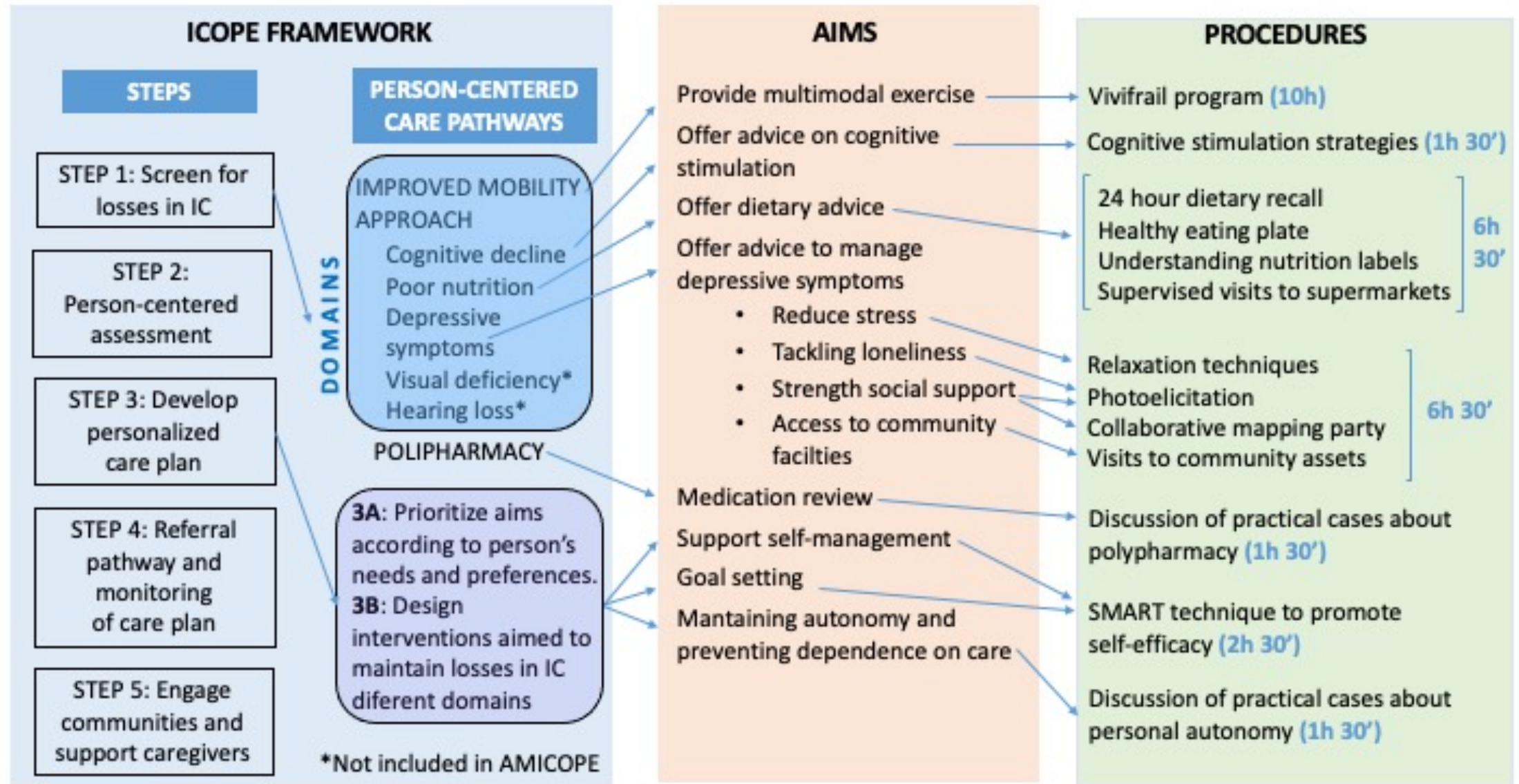
A multi-domain group-based intervention to promote physical activity, healthy nutrition, and psychological wellbeing in frail older people: AMICOPE development study

Blancafort S, Cuevas-Lara C, Martínez-Velilla N et al (2021)

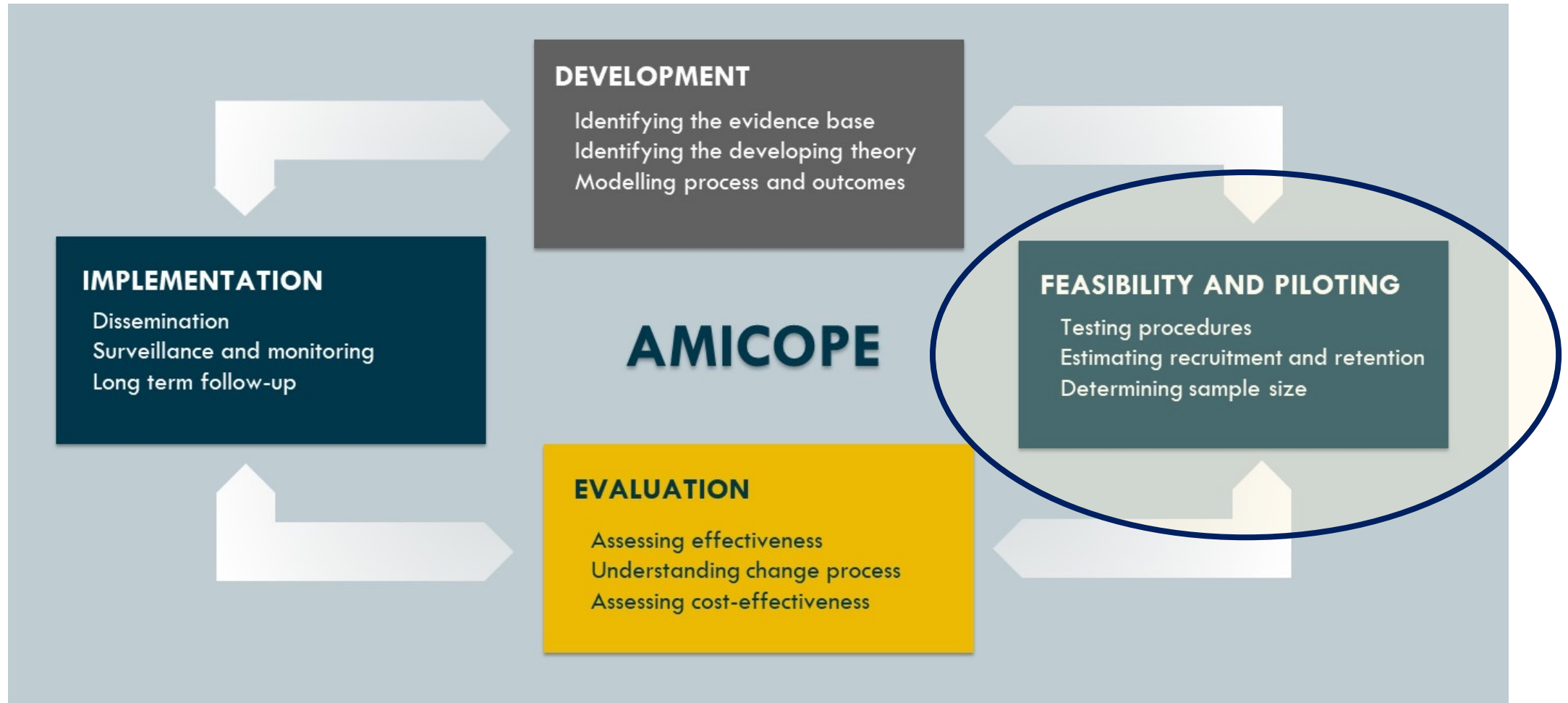
AMICOPE

APTITUDE Multi-domain intervention to maintain Intrinsic Capacity in Older PEople (AMICOPE)

Conceptual framework of the AMICOPE multi-domain intervention

AMICOPE intervention within the MRC framework for the development and evaluation of complex interventions
Adapted from O’Cathian et al, 2019

Avaluació de la factibilitat de la intervenció pilot AMICOPE

Participants: Persones grans que viuen a la comunitat amb pèrdues de CI en la mobilitat, la nutrició o el domini psicològic.

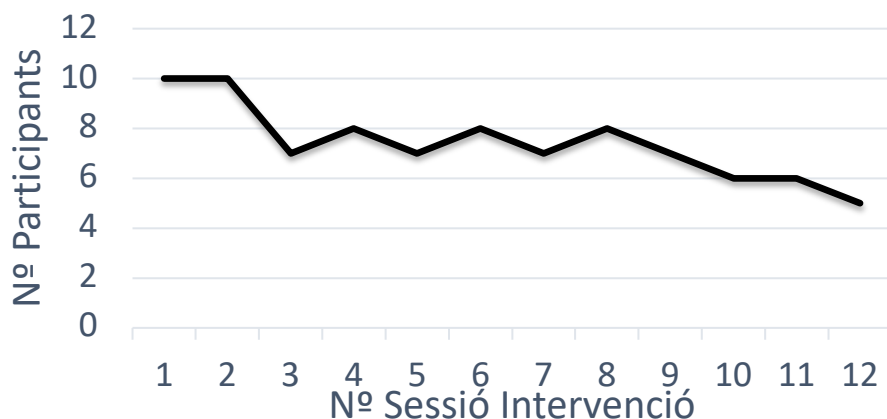
Lloc d'intervenció: Llar de St Julià de Lòria (And)

Dates: Setembre-desembre 2021

Fons d'informació:

- Questionaris pre i post
- Entrevistes participants i dinamitzadores
- Diari d'observació de la intervenció

Adherència

	Nutricional		Psicològic		Mobilitat	
Part.	MNA		Simptomatologia depressiva (GDS)		SPPB	
	Pre	Post	Pre	Post	Pre	Post
1	Normal	Normal	Lleu	No	Robust (11)	Robust (12)
2	Normal	Normal	Lleu	Lleu	Fragil (7)	Fràgil (8)
3	Risc desnutrició	Risc desnutrició	Sí	Sí	Fràgil (10)	Robust (11)
4	Risc desnutrició	Risc desnutrició	Lleu	Lleu	Robust (12)	Robust (12)
5	Risc desnutrició	Normal	No	No	Fràgil (9)	Robust (12)
6	Risc desnutrició	Normal	Sí	No	Fràgil (9)	Robust (12)

Anàlisi qualitativa

Entrevistes a participants

ALIMENTACIÓ “Se tienen que comer los alimentos de temporada, es mejor que los otros. Pues eso yo no lo tenía en cuenta. Ahora algunas veces leo las etiquetas.” (Dona, 69 anys)

RELACIONS SOCIALS “Doncs ara ja, un motiu per dir què com vas, camines? L'altre dia a un me'l vaig trobar i vam estar mitja hora allà parlant.” (Home, 72 anys)

SUPORT ENTRE IGUALS “Yo digo, bueno, cómo y por qué esto no lo has hecho antes porque esto lo podías haber hecho. Entonces yo digo, pues no estás sola, hay quien tiene problemas, que los tienen peores que tú. Y aquí los tienes, para delante. Pues tú tienes que hacer lo mismo, para delante.” (Dona, 70 anys)

EMPODERAMENT Y al salir aquí los miércoles. Ya tuve una obligación. Y eso me activó bastante. Mi marido me traía en el auto y me venía a buscar. Y un día le dije no importa, voy sola. Voy sola y ahí ya me animé a venir (Dona, 73 anys)

EXERCICI “Amb el caminar, amb caminar moltíssim, a pujar les escales amb més seguretat. M'han canviat el passaport (Vivifrail). Me'l han donat verd” (Dona, 81 anys)

Diari d'observació

TEMPS “La presentació dels participants s'ha allargat gairebé el doble del temps (20 minuts)”

MATERIAL “Ningú ha portat ampolles d'aigua per realitzar exercici (Vivifrail), se'ls reparteix peses per poder-lo fer.”

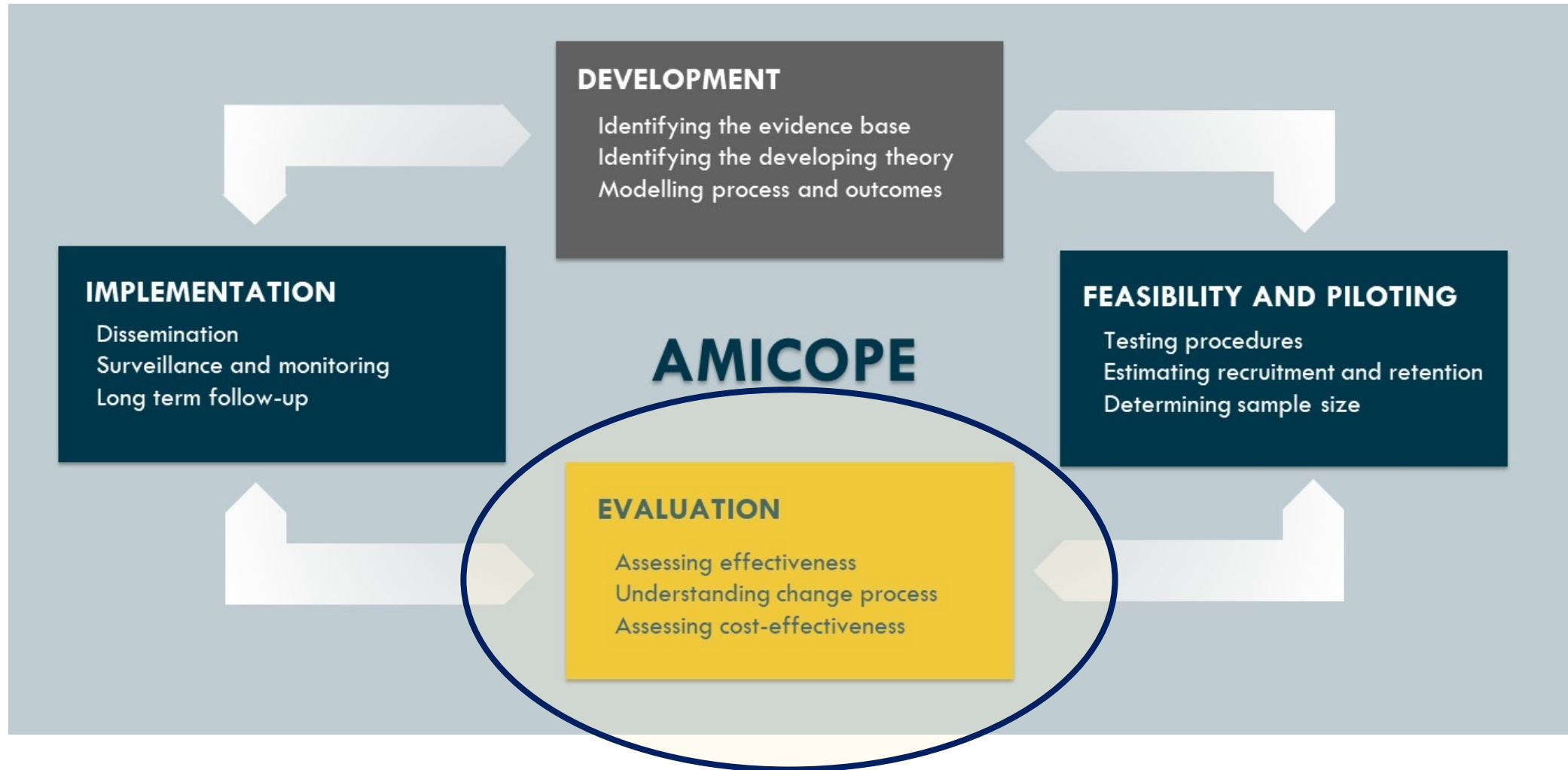
DINÀMICA DE GRUP “En el grup hi ha una persona dominant, les seves intervencions s'allarguen, les dinamitzadores amb respecte reconduïxen la situació.”

SORTIDES “El trajecte fins el supermercat ha estat massa llarg (uns 15-20 minuts).”

CONFIANÇA “Un dels participants reacci en les altres sessions es comença a obrir i explica alguna vivència seva” (sessió 7 de 12).

COHESIÓ DE GRUP “Una participant s'ha posat a plorar, tots l'han recolzat i donat paraules d'ànim, li han dit que ella és important, han estat empàtics.”

ACTIVITATS “Dificultat per veure el mapa ja que alguns tenen problemes visuals” (durant el mapeig d'actius de salut)

AMICOPE intervention within the MRC framework for the development and evaluation of complex interventions
Adapted from O’Cathian et al, 2019

ASSAIG CLÍNIC: Efectivitat de la intervenció AMICOPE per a la millora i/o manteniment de la salut autopercebuda i la capacitat intrínseca en persones grans

Disseny: RCT controlat paral·lel obert

Criteris inclusió: Participants (n=212) ≥ 70 anys amb pèrdua de CI en dominis: mobilitat i/o vitalitat (nutrició) i/o psicològic.

Variables:

- Principal: Salut autopercebuda (EVA EuroQol-5D)
- Secundàries:
 - Proves referència dominis CI (MMSE, SPPB, MNA, Snellen, HearingTest, GDS)
 - Qualitat de vida (SF-12)
 - Capacitat funcional i autonomia en activitats diàries (SF-LLFDI).
 - Activitat física (VREM)
 - Soledat De Jong Gierveld)
 - Aïllament social (LSNS)
- Avaluació del procés: fidelitat, adherència, impacte percebut, mecanismes d'impacte i influència del context

Avaluacions: basal i post-intervenció

Llocs d'intervenció: Alt Urgell, Badalona, Baix Ebre, Reus, Ripollès

Finançament: FIS (Ministerio de Ciencia e Innovación) (2022-2024)

5. Conclusions

Conclusions

- Les dades provisionals en una mostra de més de 200 persones mostren un grau de concordança bo-molt bó entre l'eina de cribatge ICOPE i les proves de referència en els dominis nutricional, psicològic i cognitiu, i moderat en el domini de la mobilitat.
- La major part de professionals que han participat en una enquesta on-line mostren un grau de coneixement baix sobre l'estratègia ICOPE, i creuen que és necessari suport de l'Administració (formació, finançament) per a la seva implementació, així com una major implicació de la resta d'agents, incloses les persones grans i els seus cuidadors.
- La intervenció AMICOPE, implementada en forma de pilot en una mostra reduïda, és factible i té una bona acceptació per part de participants i facilitadores. Un assaig clínic aleatoritzat avaluarà la seva efectivitat en el propers anys.

Agraïments

- Aimar Intxaurreondo, Xavier Rojano, Laia Ruiz (Fundació Salut i Envel·liment UAB)
- Professionals dels centres d'atenció primària i hospitalaris dels territoris APTITUDE a Catalunya per la seva predisposició i col·laboració tot i la dificultat del context degut a la pandèmia de la COVID-19
- Professionals del SAAS i de la Llar de Sant Julià de Lòria d'Andorra.
- Membres del projecte APTITUDE a Andorra, Navarra i Toulouse.